

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Министерство на земеделието и храните
Център за оценка на риска
по хранителната верига

Информация относно: Категоризация на неприятеля *Diaphania indica* (краставичен молец) за територията на Европейския съюз

Панелът по здраве на растенията (Панел PLH) на Европейския орган по безопасност на храните (ЕОБХ) е извършил категоризация на неприятеля *Diaphania indica* (краставичен молец) за територията на Европейския съюз (ЕС), публикувана на 24 май 2024 г. Категоризацията бе направена след извършване на оценка на риска при внос на растения (невкоренени резници) *Jasminum polyanthum* (многоцветен жасмин) от Уганда на територията Съюза. Оценката заключава, че *Diaphania indica* е вредител, който се очаква да се открие върху растения *Jasminum polyanthum* внос в ЕС от Уганда.

***Diaphania indica* (Saunders) (краставичен молец), не е включен в приложение II на Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/2072 на Комисията¹, като карантинен вредител, който е от значение за ЕС, но растенията гостоприемници, растителните продукти и другите обекти, които са гостоприемници на *Diaphania indica*, се регулират с мерките, посочени в същия регламент.**

Diaphania indica (Saunders) (краставичен молец) (Фигура 1), е добре идентифициран вид от разред *Lepidoptera* (пеперуди), семейство *Crambidae* (тревни молци), за когото съществуват надеждни морфологични и молекулярни методи за идентифициране.

Фиг. 1 Възрастен молец *Diaphania indica*, *EFSA Journal*. 2024;22:e8806

През 1851 г. този молец е описан от Saunders като *Eudiotpes indica*, но по-късно го преименува на *Diaphania indica*.

Неприятелят се среща и под следните синоними: *Glyphodes indica*, *Hedylepta indica*, *Margaronia indica*, *Palpita indica* и *Phacellura indica*.

¹ Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/2072 на Комисията от 28 ноември 2019 г. за установяване на еднакви условия за прилагане на Регламент (ЕС) 2016/2031 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на защитните мерки срещу вредители по растенията и за отмяна на Регламент на Комисията (ЕО) № 690/2008 и за изменение на Регламент за изпълнение (ЕС) 2018/2019 на Комисията. OJ L 319, 10.12.2019 г., стр. 1-279.

Amber Green White

гр. София, 1618, бул. "Цар Борис III" № 136
<https://corhv.government.bg>, corhv@mzh.government.bg
тел. 02/4273056

Биология на вредителя

Diaphania indica е поливолтинен вид (развива няколко поколения годишно) и в ареала си на разпространение, в зависимост от климатичните условия развива от 4 до 12 поколения годишно.

Женските пеперуди снасят яйцата си поотделно или на групи върху долната повърхност на листата, листните пъпки и младите стъбла. Една женска, през целият си живот, снася между 270 и 1053 яйца. Вреда нанасят гъсениците. (Фигура 2) Те се хранят главно с листата, но е наблюдавано, че нагрязват и цветовете, и плодовете на

Фиг. 2. Гъсеници на *Diaphania indica*. *EFSA Journal*. 2024;22:e8806

нападнатите растения. Гъсениците от I-ва и II-ра възраст се хранят с долния епидермис на листата, докато по-късните етапи, гъсениците от III-та до V-та възраст, се хранят с целия лист. Какавидирането се извършва в бял копринен пашкул, оставащ прикрепен към листата, които се навиват от гъсениците преди

какавидирането.

В Южна Корея се съобщава, че *Diaphania indica* зимува като какавида в почвата.

Растения гостоприемници

Неприятелят *Diaphania indica* е полифаг, нападащ редица култивирани и диви растения от 16 рода, които принадлежат към 6 ботанически семейства, а именно *Brassicaceae* (кръстоцветни), *Cucurbitaceae* (тиквови), *Fabaceae* (бобови), *Malvaceae* (слезови), *Musaceae* (бананови) и *Passifloraceae* (страстоцветни). Най-предпочитаните растения-гостоприемници на неприятеля са: фасул (*Phaseolus* spp.), горчива краставица (*Momordica charantia*), кайански грах (*Cajanus cajan*), вигна/папуда (*Vigna unguiculata*), краставица (*Cucumis sativus*), пъпеш (*Cucumis melo*), мускатна тиква (*Cucurbita moschata*), луфа (*Luffa aegyptiaca*), твърдокора тиква (*Cucurbita pepo*) и диня (*Citrullus lanatus*).

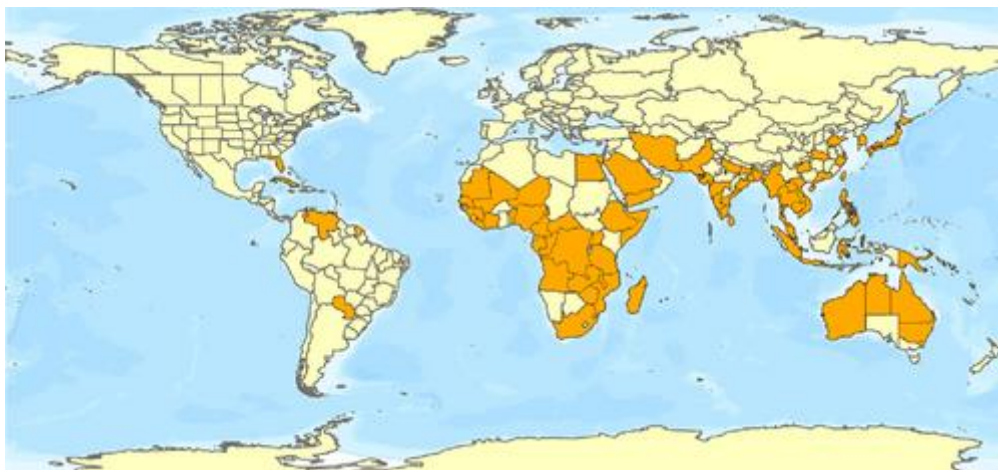
Географско разпространение

Diaphania indica е с произход от Южна Азия. Към настоящия момент неприятелят присъства в тропичните и субтропични региони на Африка, Азия, Карибите, Океания и

Amber Green White

гр. София, 1618, бул. "Цар Борис III" № 136
<https://corhv.government.bg>, corhv@mzh.government.bg
тел. 02/4273056

Южна Америка. *Diaphania indica* се е разпространил и във Флорида, Съединени американски щати (САЩ). (Фигура 3)

Фиг.3. Глобално разпространение на *Diaphania indica* EFSA Journal. 2024;22:e8806

Съгласно информацията от достъпната литература, базата данни на Международния център за земеделие и бионауки (CABI) (Centre for Agriculture and Bioscience International) и световната база данни на Европейската и средиземноморска организация за растителна защита (EPPO) (European and Mediterranean Plant Protection Organization), *Diaphania indica* е регистриран на територията на ЕС – остров Мадейра, Португалия, но не се съобщава за нанесени щети.

Португалската Национална служба за растителна защита е потвърдила, че неприятелят присъства в Мадейра, но не се среща в континенталната част на Португалия, нито на Азорските острови.

Пътища за навлизане, установяване и разпространение в ЕС

Вредителят вече е установен на остров Мадейра, Португалия.

Diaphania indica би могъл да навлезе на територията на Европа посредством международния търговски обмен и движение на растения за засаждане (с изключение на семена), рязан цвят и плодове от растения-гостоприемници, и почва, произхождащи от страни, с наличие на вредителя.

Потенциалните пътища за навлизане на *Diaphania indica* на територията на ЕС са чрез: **яйца, гъсеници и какавиди** – с внос на растения-гостоприемници за засаждане (с изключение на семена) от растения-гостоприемници; **яйца и гъсеници** – с внос на рязан цвят и плодове от растения-гостоприемници; **какавиди** – с внос на почва.

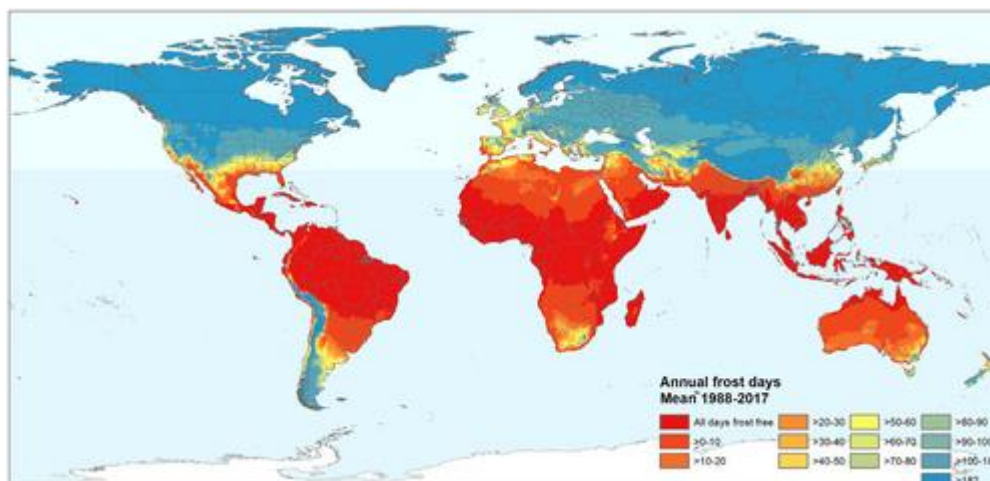
Amber Green White

гр. София, 1618, бул. "Цар Борис III" № 136
<https://corhv.government.bg>, corhv@mzh.government.bg
тел. 02/4273056

в отопляеми оранжерии в райони с по-хладен климат (*Diaphania indica* е вредител в оранжерии в Япония и Южна Корея).

Фиг. 5. Зони без мраз в ЕС, в които *Diaphania indica* вероятно би могъл да се установи и да нанася повреди по растенията-гостоприемници, EFSA Journal. 2024;22:e8806

След евентуално навлизане и установяване на територията на ЕС, *Diaphania indica* би могъл да се разпространи на големи разстояния основно чрез движение и търговия на заразени с яйца, гъсеници и какавиди, растения-гостоприемници за засаждане, плодове и рязан цвят. На къси разстояния, неприятелят би могъл да се разпространи и естествено чрез летежа на възрастните индивиди.

Икономическо въздействие

Гостоприемниците на *Diaphania indica* са широко разпространени в ЕС.

При евентуално въвеждане, установяване и разпространение на неприятеля на територията на ЕС, той може да нанесе щети на нападнатите растения-гостоприемници, чрез директни повреди върху листата, младите стъбла, цветовете и плодовете на зеленчуковите култури от семейство *Cucurbitaceae* (тиквови), което би довело до загуба на добив.

Повредите биха оказали негативно икономическо въздействие върху производството и търговията с растенията-гостоприемници на *Diaphania indica*, но мащабът на въздействие не е сигурен, тъй като щети от неприятеля на остров Мадейра, Португалия не са констатирани.

Мерки и методи за контрол

Diaphania indica не е включен в приложение II на Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/2072 на Комисията като карантинен вредител, който е от значение за ЕС. В точка

Amber   Green   White
гр. София, 1618, бул. "Цар Борис III" № 136
<https://corhv.government.bg>, corhv@mzh.government.bg
тел. 02/4273056

19 от приложение VI на Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/2072 на Комисията⁵, е посочена почвата, в която би могло да се намират какавиди от неприятеля *Malacosoma parallela*. Въвеждането на „почва“ в Съюза от трети държави, различни от Швейцария е забранено съгласно същия регламент.

Пътят за навлизане на неприятели в ЕС, чрез внос на растения за засаждане и пресни плодове се регулира с прилагане на изискванията (**изискване на фитосанитарен сертификат**), посочени в Приложение XI, част А, от Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/2072 на Комисията⁶.

Въпреки че съществуващите фитосанитарни мерки за контрол, посочени в приложение VI и XI, част А, на Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/2072 на Комисията, те не са конкретно насочени към *Diaphania indica*.

Допълнителни мерки за намаляване на потенциалния риск от въвеждане, установяване и разпространение на неприятеля в ЕС са:

- растенията-гостоприемници и растителните продукти да произхождат от страни свободни от вредителя;
- растенията да се отглеждат в изолация;
- да бъдат контролирани условията на отглеждане;
- да бъде упражняван биологичен контрол;
- химично третиране на растенията, включително и на репродуктивния материал;
- да се прилагат химични и физични обработки на пратките;
- да се прилага топлинна и студена обработка, т.е. третиране с контролирана температура, насочено към унищожаване или инактивиране на вредителя, без да се уврежда третирания материал;
- да се извършва внимателно инспектиране чрез визуални проверки в мястото на внос;
- да се вземат проби за лабораторни изследвания и
- да има изискване на фитосанитарен сертификат и растителен паспорт

⁵ ПРИЛОЖЕНИЕ VI - Списък на растенията, растителните продукти и другите обекти, чието въвеждане в Съюза от определени трети държави е забранено - Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/2072 на Комисията.

⁶ ПРИЛОЖЕНИЕ XI Списък на растенията, растителните продукти и други обекти, за които се изисква фитосанитарен сертификат за въвеждането им на територията на Съюза, и тези, за които не се изисква такъв сертификат, ЧАСТ А Списък на растенията, растителните продукти и други обекти, както и съответните трети държави на произход или изпращане, за които в съответствие с член 72, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2016/2031 се изисква фитосанитарен сертификат за въвеждането им на територията на Съюза - Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/2072 на Комисията.

Amber   Green   White

гр. София, 1618, бул. "Цар Борис III" № 136
<https://corhv.government.bg>, corhv@mzh.government.bg
тел. 02/4273056

- да се прилага карантина след влизане на стоката или да се ограничи движението в страната вносител и др.

Пълният списък на мерките за контрол за намаляване риска от навлизане и разпространение на *Diaphania indica* на територията на ЕС е посочен в Ръководството за количествена оценка на риска от вредители по растенията, разработено от работна група към панела по здраве на растенията на ЕОБХ, 2018⁷.

Заклучение

***Diaphania indica* отговаря на всички критерии, които са в компетентността на ЕОБХ за оценка, за да бъде разглеждан като потенциален карантинен вредител за ЕС.**

Значение за България

Към настоящия момент *Diaphania indica* не присъства в Европа и Р България.

Растенията гостоприемници на неприятеля, видовете: фасул (*Phaseolus spp.*), папуда (*Vigna unguiculata*), краставица (*Cucumis sativus*), пъпеш (*Cucumis melo*), мускатна тиква (*Cucurbita moschata*), твърдокора тиква (*Cucurbita pepo*) и диня (*Citrullus lanatus*) се отглеждат и са широко разпространени на територията на страната. Като се има предвид, че климатичните зони по класификацията на Көрпен-Geiger - Cfa - влажен субтропичен климат и Cfb - умерен океански климат, се срещат в България и в районите откъдето *Diaphania indica* се съобщава, се предполага, че ако неприятелят навлезе в страната, то той би могъл да се установи на територията ѝ. След евентуално навлизане и установяване, *Diaphania indica* би оказал негативно икономическо въздействие, чрез влошаване на качеството и реколтата на зеленчуците от сем. *Cucurbitaceae* (тиквови).

При съмнение за наличие на неприятеля и/или предполагаеми повреди от него, е необходимо незабавно да се уведомят официалните фитосанитарни власти. Ранното откриване би могло да помогне за управлението (обследване, прогноза и контрол) на този вредител в България.

Източник:

⁷ EFSA PLH Panel (EFSA Panel on Plant Health), Jeger M, et al., 2018. Guidance on quantitative pest risk assessment. EFSA Journal 2018; 16(8):5350, 86 pp. Available online: <https://doi.org/10.2903/j.efsa.2018.5350>

Amber   Green   White

гр. София, 1618, бул. "Цар Борис III" № 136
<https://corhv.government.bg>, corhv@mzh.government.bg
тел. 02/4273056

EFSA PLH Panel (EFSA Panel on Plant Health), Claude Bragard, et al., 2024. Scientific Opinion on the Pest categorisation of *Diaphania indica*, EFSA Journal. 2024;22:e8806, <https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.2903/j.efsa.2024.8806>

*Други информации в областта на здравето на растенията, могат да бъдат намерени на интернет страницата на Центъра за оценка на риска по хранителната верига – <https://corhv.government.bg/>
<https://corhv.government.bg/Здраве-на-растенията-с-31>*

Изготвил:

Татяна Величкова, началник отдел ЗРХЗХ,

Дирекция „Оценка на риска по хранителната верига“, ЦОРХВ, 20.06.2024 г.

Amber   Green   White

гр. София, 1618, бул. "Цар Борис III" № 136
<https://corhv.government.bg>, corhv@mzh.government.bg
тел. 02/4273056